

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА**

МАТЕРІАЛИ

VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15 – 16 жовтня 2020 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції 15-16 жовтня 2020 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2020. – 280 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Редакційна колегія:

Агеева І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - д.е.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., доц., Каламан О.Б. – к.е.н., доц., Мельник Ю.М. – д.е.н., доц.

3. Пономаренко И.А. Планирование деятельности торгового персонала компаний / И.А. Пономаренко // Управление продажами. — 2011. — №03(58). — С. 140—150.

УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ

**Басюркіна Н.Й., доктор екон. наук, доцент
Одеська національна академія харчових технологій**

Від рівня розвитку агропродовольчої сфери залежить ступінь забезпечення продовольчої безпеки країни, що в свою чергу впливає на військову, енергетичну безпеку тощо. Нині найважливім завданням української економіки є формування такого інвестиційного потенціалу, який забезпечуватиме сталий розвиток агропродовольчої сфери. Це затверджено на Саміті ООН зі сталого розвитку у 2015 р. [1], полягає в основі Цілей сталого розвитку України, обґрунтованих у Національній доповіді відповідно до світового розвитку [2] та затверджених Указом Президента України [3], і відображено у Доктрині збалансованого розвитку України до 2030 року [4]. Отже, від рівня розвитку інвестиційного потенціалу агропродовольчої сфери регіонів країни залежить здоров'я і добробут майбутніх поколінь українців.

Ефективне управління інвестиційним потенціалом агропродовольчої сфери сприятиме досягненню цілей сталого розвитку України до 2030 р.

Нині, коли перед українським суспільством постає завдання децентралізації, все більшої актуальності набувають питання управління проектами для забезпечення сталого розвитку агропродовольчої сфери регіонів. Нами узагальнено практичний досвід залучення інвестицій, впровадження інноваційно-інвестиційних проектів, створення сприятливого інвестиційного клімату в агропродовольчій сфері і розвиток інвестиційного потенціалу сталого розвитку агропродовольчої сфери Причорноморського регіону України.

Метою наукових розробок є формування системи продовольчої безпеки країни, досягнення чого є можливим лише за умов ефективності управління інвестиційно-інноваційним потенціалом агропродовольчої сфери. Завдання забезпечення українського населення якісною недорогою вітчизняною продукцією до сих пір залишається невирішеним в соціально-економічному, а іноді, – якісному аспектах. Експорт надлишків сільськогосподарської продукції є доцільним лише при вирішенні окресленого завдання. Отже, на всі ланки агропродовольчої сфери покладене завдання зміцнення її інноваційно-інвестиційного потенціалу і забезпечення сталого розвитку. В умовах децентралізації в Україні посилюється регіональний вплив на загальноекономічні процеси, тому нами досліджено напрями розвитку інвестиційного потенціалу Причорноморського регіону. Через значущість

зернового господарства і морегосподарського комплексу проаналізовано діяльність зернозберігаючих, зернопереробних, хлібопекарських і підприємств з виробництва морепродуктів.

На наш погляд, загрозами сталого розвитку інвестиційного потенціалу агропродовольчої сфери Причорноморського регіону є глобальна конкуренція з боку іноземних компаній-виробників продовольства, глобальні зміни клімату в бік потепління, виснаження і засолення ґрунтів, забруднення навколишнього середовища, а також побоювання наслідків «відкриття» ринку землі.

Після підписання Угоди про асоціацію з ЄС, Україна розпочала новий етап гармонізації агропродовольчої сфери з європейськими нормами, що відобразилось на стабільності її розвитку та скоротило інвестиційний потенціал країни. Нами виявлено основні проблеми і перешкоди сталого розвитку агропродовольчої сфери [5, с. 36-37].

Подолання вказаних проблем сприятиме подальшому збалансуванню економічної, екологічної, соціальної, інституційної складових розвитку, відродженню і подальшому збільшенню інвестиційного потенціалу агропродовольчої сфери регіонів країни [6].

Одним з головних стратегічних антикризових заходів, за допомогою яких є можливим розв'язання вказаних проблем агропродовольчої сфери, є впровадження інновацій. Розробкою і впровадженням інноваційно-інвестиційних проектів у Причорноморському регіоні України займаються науковці Одеської національної академії харчових технологій. Стратегія ефективності інвестиційного потенціалу сталого розвитку агропродовольчої сфери регіону полягає у послідовній реалізації інноваційних проектів.

Так, обґрунтовано інноваційно-інвестиційні проекти виробництва і гідротермічної обробки зерна рису при переробці в крупи, переробки цільозернових і півчастих сортів пшениці на борошно, виробництва галет з зазначеного борошна, переробки мушлі молюска рапани "Rapana Venosa" на борошно кормове, відкриття інноваційної пекарні, екологічний проект переробки відходів закладів громадського харчування, створення інноваційного ресторану, виробництва продукції молочної та олійно-жирової промисловості, енергоефективні проекти, використання джерел відновлювальної енергії і тому подібне, що дозволить залучити кошти в Причорноморський регіон України.

Проекти мають економічну, соціальну та екологічну ефективність, спрямовані на вирішення сучасних загальноекономічних проблем, сприятимуть залученню інвестицій і зростанню інвестиційного потенціалу регіону.

Для досягнення цієї мети є доцільним випускати інноваційні продукти. Від такої диверсифікації залежатиме задоволення потреб працівників, що є вкрай важливим, оскільки результати їх роботи впливають на досягнення поставленої підприємством мети. Це надає можливості отримати додаткові прибутки і спрямувати їх на матеріальне заохочення працюючих підприємства, а в подальшому – сприятиме залученню нових кваліфікованих кадрів, розвитку інвестиційного

потенціалу і перетворенню України у стабільну квітучу розвинену країну з високим рівнем продовольчої безпеки.

Обґрунтовано вплив чинників на ефективність інвестиційного потенціалу сталого розвитку агропродовольчої сфери регіону.

Реалізація запропонованого нами стратегічного пакету інноваційно-інвестиційних проектів сприятиме вирішенню проблем сталого розвитку агропродовольчої сфери Причорноморського регіону України, а саме:

- вдосконалює відносини між ланками агропродовольчої сфери, розвиває інфраструктуру агропродовольчого ринку, тобто система логістики і зберігання продукції не призводить до її псування та втрат, навпаки, приносить додатковий прибуток;

- сприяє зменшенню агроекологічних дисбалансів;

- сприяє ефективному використанню біоресурсів регіону, не приносить шкоди екології;

- дозволяє співпрацювати з великими агрохолдингами і дрібними аграрними, переробними, промисловими підприємствами і господарствами населення, що опосередковано сприяє зменшенню екологічного навантаження та соціальної напруженості;

- залучає інвестиції та сучасні технології, що сприяє виходу на міжнародний ринок збуту сільськогосподарської сировини та продовольства;

- достатній контроль за якістю та безпечністю продукції, як наслідок – адаптація до європейських вимог і стабільність конкурентних позицій вітчизняної харчової продукції на зовнішніх ринках;

- рівень оплати праці працівників у наведених проектах відповідає середньому рівню по економіці України;

- призводить до розвитку села і сільських територій Причорноморського регіону України;

- призводить до підвищення рівня соціального забезпечення працівників підприємств і мешканців сільської місцевості, їх умов праці та проживання.

Література

1. Історичний новий Порядок денний у галузі сталого розвитку одностайно прийнятий 193 державами-членами ООН. Нью-Йорк, 25 вересня 2015 р. <http://www.un.org.ua/ua/informatsiinyi-tsentr/news/3579-2015-09-28-12-06-08-istorichniy-noviy-poryadok-den>. (дата звернення : 15.08.2020).

2. Цілі сталого розвитку : Україна. Національна доповідь. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2017. http://www.un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf. (дата звернення : 15.08.2020).

3. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України №722/2019 від 30.09.2019 р. <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>. (дата звернення : 16.08.2020).

4. УКРАЇНА 2030: Доктрина збалансованого розвитку. [Жилінська О. (науковий редактор), Мельничук О. (відповідальний редактор) та інші]. Видання друге. Львів: Кальварія, 2017. 164 с. (електронне видання). URL : <http://econom.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/03/E-Book-Doctrine-2030.pdf>. (дата звернення : 17.08.2020).

5. Лопатинський Ю. М., Тодорюк С. І. Детермінанти сталого розвитку аграрних підприємств : монографія. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 220 с.

6. Єгоров Б. В., Кордзая Н. Р. Основні поняття продовольчої безпеки країни : монографія. Одеса : Одеська національна академія харчових технологій, 2018. 231 с.

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ ТРАНСПОРТУ

Лашугіна В. О.

Національний університет «Одеська морська академія», м. Одеса

Орієнтація вітчизняних підприємств у складному, динамічному і невизначеному середовищі та забезпечення їх ефективного функціонування і розвитку неможливі без формування ефективної системи управління конкурентоспроможністю підприємства. При цьому остання повинна бути здатною не лише своєчасно реагувати на зміни в економіці, але й повною мірою використовувати його потенційні можливості для створення умов збереження конкурентної позиції, а також подальшого розширення сектора ринку. Крім того, обґрунтовані концептуальні засади управління конкурентоспроможністю підприємства дадуть змогу підприємствам адекватно визначати управлінські завдання, приймати ефективні управлінські рішення, розробляти заходи щодо нарощення конкурентних переваг, підтримки необхідного рівня конкурентної позиції підприємства, а також його адаптації до нестабільних конкурентних умов [1].

Сьогодення показує, що розвиток транспортної системи необхідний кожній без винятку країні, адже транспорт забезпечує ефективну взаємодію всіх сфер виробничого та невиробничого секторів економіки, обороноздатність та інші фактори розвитку держави, а також відображає рівень благополуччя населення.

Постійне зростання інтеграції та співпраці держав на міжнародному ринку призводить до необхідності постійного розвитку і вдосконалення транспортної системи, що виходить за межі повноважень однієї країни. Зокрема, сьогодні у світі відбувається глобалізація транспорту за рахунок взаємодії всіх його видів у ланцюзі поставок – формується єдина світова транспортна мережа з чіткими стандартами та вимогами як до рухомого складу транспортних засобів, так і до якості перевезень. Проте вітчизняні підприємства транспортного сектору є досить залежними від стану

17	КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТОМ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР В УКРАЇНІ	42
	Савченко Т.В., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	
18	ПЛАНУВАННЯ ДІЛОВОГО РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНОЇ МЕРЕЖІ	46
	Бровкіна Ю.О., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	
19	УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ	48
	Басюркіна Н.Й., д.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	
20	СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ ТРАНСПОРТУ	51
	Лашутіна В.О., НУ «Одеська морська академія», м. Одеса	
21	РОЛЬ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДІЙНОСТІ ПЕРСОНАЛУ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ	54
	Руммо В.В., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	
22	ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНАКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА СОЦІАЛЬНИХ СИСТЕМ	56
	Работін Ю.А., к.е.н., ст. викладач, Неустроєв Ю.Г., к.е.н., доцент, Сіпаренко Р.О., ОНАХТ, м. Одеса	
23	ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	60
	д.е.н., проф., голов. н.с. Андрєєва Н.М., к.е.н., н.с. Тютюнник Г.О. Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, Одеса	
24	ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В АСПЕКТІ СКОРОЧЕННЯ ВІДТОКУ КАПІТАЛУ	64
	Лайко О.І., д.е.н., с.н.с., Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, Одеса	
25	МІСЦЕВІ ПОДАТКИ ЯК РЕГУЛЯТОРИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ	67
	Талпа В.П., Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, Одеса	
26	ВПЛИВ ФАКТОРІВ НА УПРАВЛІННЯ ХАРЧОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ	70
	Немченко Г.В., аспірант, асистент, ОНАХТ, м. Одеса	
27	БЕЗПЕКА СОЦІАЛЬНИХ СИСТЕМ ТА СОЦІАЛЬНО - ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА	71
	Рогатіна Л.П., д.е.н., доцент, Неустроєв Ю.Г., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	
28	ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	74
	Андрющенко Є.Г., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса	
29	РОЛЬ ПОЗИКОВИХ КОШТІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ	76
	Суханова К.Є., студентка, ОНАХТ, м. Одеса	
30	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНДИКАТОРНОГО ПІДХОДУ ОЦІНКИ РІВНЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	82
	Згадова Н.С., к.е.н., доцент, ОНАХТ, Кравченко Ю.І., магістрант, ОДАУ, м. Одеса	
31	УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ	86
	Криницька О.О., к.е.н., доцент, Ткачук Т.І., к.е.н., доцент, Павленко А.М., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	
32	ТОРГОВІ МАРКИ ТА СПОРТИВНИЙ БРЕНДИНГ	87
	Дружкова І.С., к.і.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	
33	РОЗРОБКА ТЕХНОЛОГІЇ НАПОЇВ ЗБАГАЧЕНИХ ОБЛПІХОВИМ ЕКСТРАКТОМ	91
	Тележенко Л.М., д.т.н., професор, Самочернова Є.О., магістрант, Чебан М.М. аспірантка, ОНАХТ, м. Одеса	